

FINANSINSPEKTIONEN

Kreditmarknadsbarometern

KVARTAL 1 - 2012

1 JUNI 2012

Räntenettet ökade i storbankerna

Storbankerna redovisade tillsammans ett rörelseresultat på 22 miljarder kronor för första kvartalet. Det är i nivå med de högsta kvartalsresultaten sedan 2002. Storbankerna redovisade ett räntenetto på 27,5 miljarder kronor, vilket är en ökning med 2,4 mdkr jämfört med samma period föregående år.

Storbankernas kreditförluster var större för första kvartalet 2012 än samma period året innan och uppgick första kvartalet till 2,6 miljarder kronor. Återvinningarna i Baltikum har minskat och kreditförlusterna har ökat i Sverige och övriga utlandet.

Totalt har utlåningen till allmänheten ökat med 415 miljarder sedan utgången av första kvartalet 2011. Storbankerna har ökat sin utlåning, men i en lägre takt. Utlåningen i Baltikum har minskat medan den ökat i Sverige och övriga utlandet. Inlåningen från allmänheten har fortsatt öka, men årstakten har minskat för storbankerna.

Linda Kollberg
Analytiker
08-787 83 41
linda.kollberg@fi.se

www.fi.se

Kreditmarknadsbarometern beskriver den övergripande utvecklingen på kreditmarknaden. Utvalda diagram visas efter textavsnittet. Dessutom finns en statistikbilaga till Kreditmarknadsbarometern att ladda ned från www.fi.se/kmb2012_1.

INNEHÅLL

Om kreditmarknadsbarometern	3
Intjäning	4
Utlåning	4
Inlåning och kapital	5
Diagram	6
Intjäning	6
1. Rörelseresultat (storbanker)	6
2. Rörelseresultat (bankaktiebolag och sparbanker)	6
3. Rörelseresultat (övriga)	7
4. Intäkter (storbanker)	7
5. Avkastning på eget kapital	8
6. K/I-tal före kreditförluster	8
Utlåning	9
7. Förändring i utlåning till allmänheten (banker)	9
8. Förändring i utlåning till allmänheten (övriga)	9
9. Sektorfördelad utlåning (storbanker)	10
10. Utlåning till allmänheten (storbanker)	10
11. Kreditförlustnivå (storbanker)	11
12. Kreditförluster netto/lån till allmänheten (banker)	11
13. Kreditförluster netto/lån till allmänheten (övriga)	12
14. Osäkra lånefordringar/lån till allmänheten (banker)	12
15. Osäkra lånefordringar/lån till allmänheten (övriga)	13
Inlåning och kapital	13
16. Förändring i inlåning från allmänheten (banker)	13
17. Kapital (bankaktiebolag)	14
18. Kapital (sparbanker)	14
19. Kapital (storbanker)	15
20. Kapital (bankaktiebolag)	15
Definitioner	16
Företagen	17

Om kreditmarknadsbarometern

Kreditmarknadsbarometern publiceras kvartalsvis och sammanfattar utvecklingen av den finansiella ställningen, utlåningen och kapitalsituationen i banker, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag. Kreditmarknadsbarometern omfattar cirka 280 företag med finansiell verksamhet, uppdelade i ett antal kategorier.

Kreditmarknadsbarometern baseras på den rapportering som finansiella företag under tillsyn är skyldiga att lämna till Finansinspektionen.

Kreditmarknadsbarometern är uppdelad i tre delar:

1. Intjäning

– uppgifter om bland annat resultat, avkastning, intäktskällor och marginaler.

2. Utlåning

– uppgifter om bland annat utlåning, osäkra lånefordringar och kreditförluster.

3. Inlåning och kapital

– uppgifter om bland annat kapitaltäckningskvot, kapitalbas, kapitalkrav och finansiering.

Definitioner finns sist i barometern. En sammanställning av populationen per rapportdagen återfinns i statistikbilagan. Alla nyckeltal är storleksviktade (dvs. kvoter är mätta som företagens sammanlagda värde i täljare och nämnare). När inget annat anges visar diagram utvecklingen i årstakt. Det innebär summan av de fyra senaste kvartalen för uppgifter från resultaträkningen eller det senaste årets förändring för uppgifter från balansräkningen. Denna tolv månadersperiod benämns **perioden** i rapporten.

Barometern beskriver utvecklingen både för de fyra stora bankkoncernerna (som kallas "storbanker" i rapporten) och för övriga finansiella företag.

Valet mellan att visa information för koncerner respektive för enskilda juridiska personer medför ofta en komplikation när den svenska finansiella sektorn ska beskrivas. De stora bankkoncernerna består vanligen av en moderbank, som är ett svenskt bankaktiebolag, samt av dotterbolag i form av ett bostadsinstitut, samt i varierande grad svenska kreditmarknadsbolag, svenska värdepappersbolag, utländska dotterbanker eller filialer i utlandet. Även andra min-

dre koncerner finns på den svenska marknaden.

I kreditmarknadsbarometern har detta hantearats på följande sätt. När "storbanker" redovisas, visas hela koncernen, inklusive såväl svenska som utländska dotterföretag och filialer. När "banker" redovisas avses alla bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker och utländska filialer, dock utan de fyra storbankernas bankaktiebolag. Anledningen är att storbankerna annars skulle dominera gruppen. När "bostadsinstitut" redovisas ingår dock storbankernas bostadsinstitut, eftersom det är intressant att följa denna sektor som helhet, och att det finns så få bostadsinstitut utanför de fyra storbankerna. Gruppen kreditmarknadsbolag redovisas från och med andra kvartalet 2009 exklusive bolag som ingår i någon av storbankskoncernerna. Kreditmarknadsbolag som finansierar särskilda sektorer ingår inte heller i gruppen kreditmarknadsbolag. Bostadsinstituten, som formellt är kreditmarknadsbolag, har också exkluderats från denna grupp i framställningen.

Ett ytterligare problem med denna typ av framställning är att de grupper som redovisas förändras över tiden, exempelvis genom att nya företag kommer till eller försvinner, eller genom att företag ombildas från en företagskategori till en annan. Under senare år har exempelvis flera värdepappersbolag ombildats till banker och flera sparbanker ombildats till bankaktiebolag. En viktig förändring under inledningen av 2000-talet var den nya lagstiftningen för banker och kreditmarknadsbolag som började gälla vid halvårsskiftet 2004. Genom denna slapp ett antal kreditmarknadsbolag tillståndsplikt.

Rapportering av balans- och resultaträkning lämnas enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2008:14 och uppgifter om Kapitaltäckning och stora exponeringar sker enligt FFFS 2011:45. All inrapporterad information om enskilda företag omfattas av sekretess.

Intjäning

Storbankerna redovisar tillsammans ett rörelseresultatet efter kreditförluster för första kvartalet på 22 miljarder kronor. Det är i nivå med de högsta kvartalsresultaten under mätperioden, andra kvartalet 2007 och första kvartalet 2011 (diagram 1). Provisionsnettot och nettoresultat av finansiella transaktioner är i stort sett oförändrade i jämförelse med första kvartalet 2011, medan räntenettot har ökat med 2,4 mdkr till 27,5 mdkr (diagram 4). Kreditförlusterna var 1,7 mdkr högre första kvartalet 2012 än samma period föregående år och uppgick första kvartalet till 2,6 mdkr.

Sparbankerna förbättrar sitt rörelseresultat med 0,2 mdkr för första kvartalet till 0,8 mdkr i jämförelse med samma period föregående år (diagram 2). Sedan 2002 har sparbankerna bara en gång haft ett bättre kvartalsresultat. Förbättringen av rörelseresultatet förklaras delvis av ökning av räntenetto och ett högre nettoresultat av finansiella transaktioner. Bostadsinstituten förbättrar sitt rörelseresultat för första kvartalet till 3,9 mdkr, jämfört med samma period föregående år då det var 2,4 mdkr (diagram 3). En förklaring är ett högre räntenetto med 1,3 mdkr.

Avkastning på eget kapital, mätt som rullande fyra kvartal, var relativt lika för de olika företagskategorierna, med undantag för värdepappersbolagen. Avkastningen för storbanker, banker och mindre kreditmarknadsbolag låg mellan 13 och 16 procent första kvartalet och har legat ungefär där det senaste året. Värdepappersbolagen har svängt mer, men ligger på högre nivåer (diagram 5).

K/I-talen ligger på ungefär samma nivåer som föregående kvartal. De minskar något eller är oförändrade (diagram 6).

Utlåning

Utlåningen till allmänheten har för kreditinstituten ökat med 415 mdkr till 10 197 mdkr vid utgången av första kvartalet, jämfört med samma tid föregående år. Storbanker, bankaktiebolag, sparbanker och bostadsinstitut låg vid utgången av första kvartalet på en ökning i årstakt mellan 3 och 5 procent. För storbankerna är det en förändring i ökningstakt från 7 procent vid utgången av 2011 till 4 procent vid utgången av första kvartalet. För de mindre kreditmarknadsbolagen har den årliga utlåningsökningen minskat från drygt 15 procent vid utgången av 2011 till 10 procent vid slutet av första kvartalet. I de utländska filialerna minskar utlåningen till allmänheten i årstakt (diagram 7 och 8).

Storbankernas utlåning till allmänheten fördelad på sektorer visar att utlåningen till utländsk allmänhet har ökat med 4,5 procent och svenska hushåll med 5,5 procent sedan utgången av första kvartalet 2011 (diagram 9). Geografiskt sett har utlåningen till Baltikum (ojusterat för valutaeffekter) minskat medan den ökat i Sverige och övriga utlandet (diagram 10).

Kreditförlustnivån för storbankerna, uppräknat till årssiffror, var högre för första kvartalet 2012 än första kvartalet 2011. Den har gått från 0,05

procent till 0,15 procent. Återvinningarna i Baltikum har minskat och kreditförlusterna har ökat i Sverige och övriga utlandet (diagram 11).

Sparbankerna har ökat kreditförlustnivån något, beräknat rullande fyra kvartal, jämfört med utgången av 2011. Övriga företagsgrupper hade oförändrade nivåer eller minskade marginellt (diagram 12 och 13).

Osäkra lånefordringar som andel av utlåningen till allmänheten låg vid utgången av första kvartalet på ungefär samma nivåer som föregående kvartal. Mindre kreditmarknadsbolag och sparbanker låg lite högre än övriga företag, på 1,3 respektive 1,0 procent (diagram 14 och 15).

Inlåning och kapital

Totalt ökade inlåningen från allmänheten med drygt nio procent eller 368 mdkr i årstakt. I bankaktiebolagen har inlåningen på ett år ökat med 14 procent, vilket var en högre årstakt än de nio procent som inlåningen ökade under 2011. I storbankerna däremot föll inlåningens ökning från 15 procent under 2011 till 9 procent under de senaste tolv månaderna. De mindre kreditmarknadsbolagen har under de senaste tolv månaderna ökat sin inlåning med 26 procent (diagram 16).

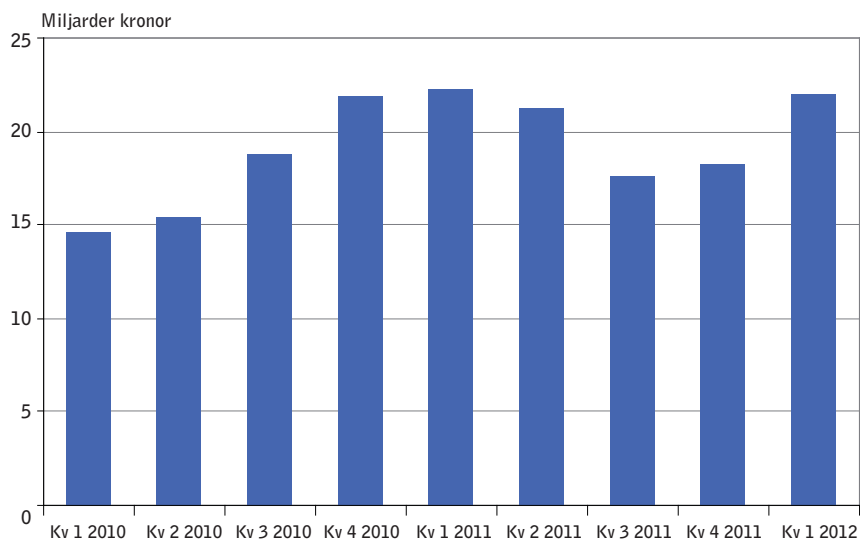
För bankaktiebolagen har kapitaltäckningsgraden ökat sedan föregående års kvartal och är nu på 22,7. Kapitalbasen har ökat mer än kapitalkravet. För storbankerna och mindre kreditmarknadsbolag har kapitaltäckningsgraden minskat något och är oförändrad för sparbanker i jämförelse med föregående års kvartal (diagram 17–20).

Diagram

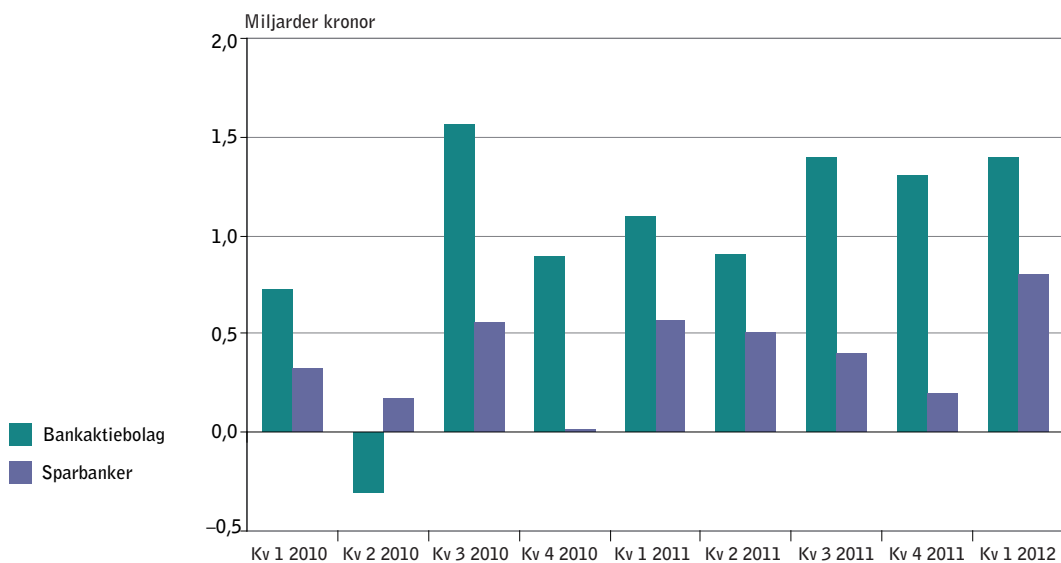
Sedan tredje kvartalet 2010 har SBAB blivit bank och ingår därför nu i gruppen bankaktiebolag i stället för bostadsinstitut. Det påverkar den samlade resultat- och balansräkningen för grupperna bankaktiebolag och bostadsinstitut. Sedan tredje kvartalet 2010 har dessutom Sparbanken Alingsås blivit bankaktiebolag och Sparbanken Finn gått ihop med Sparbanken Gripen AB och bildat Sparbanken Öresund som är ett bankaktiebolag. Det påverkar bland annat samlade resultat- och balansräkningen, in- och utlåningen samt kapitaltäckningsgraden för grupperna bankaktiebolag och sparbanker.

Intjäning

1. RÖRELSERESULTAT (storbanker)

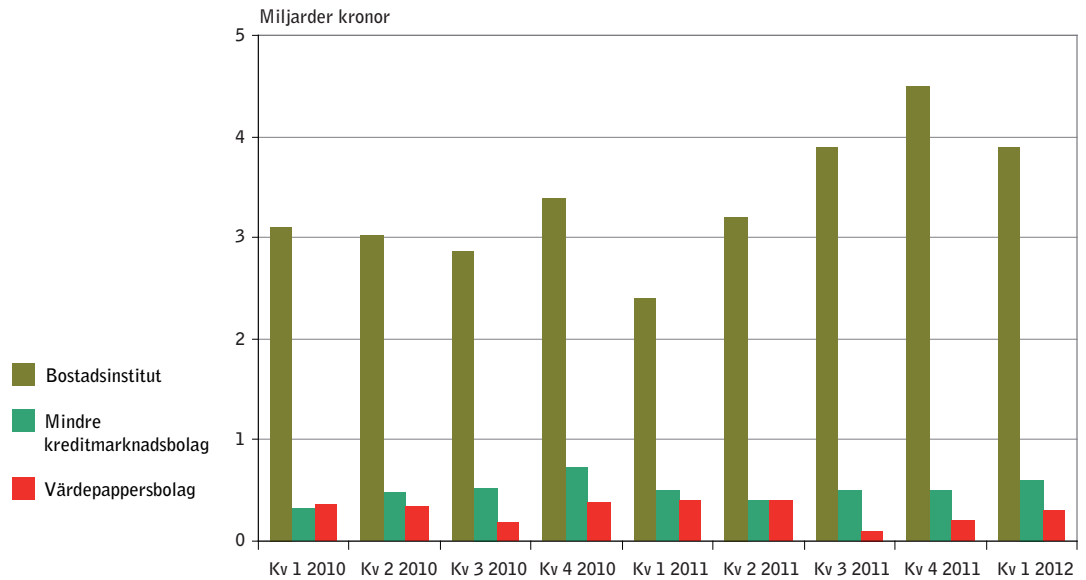

2. RÖRELSERESULTAT (bankaktiebolag och sparbanker)

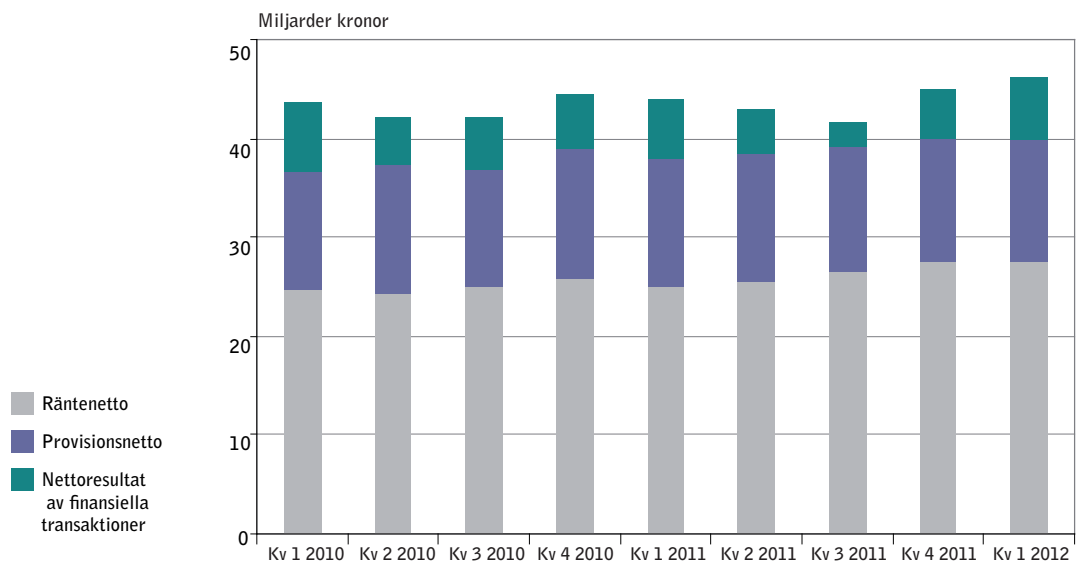
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

3. RÖRELSERESULTAT (övriga)

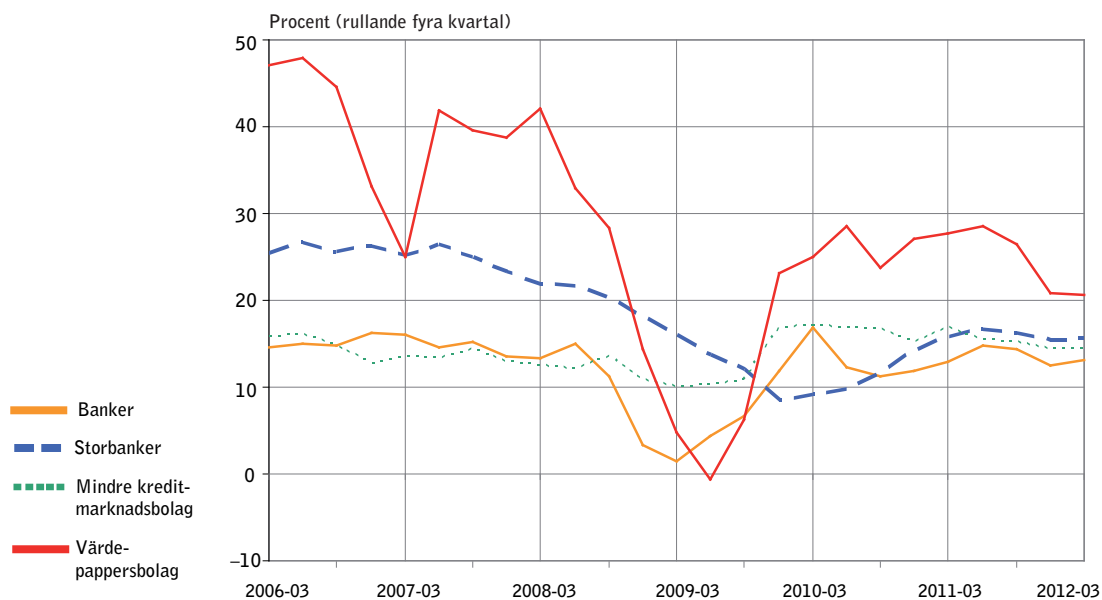
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

4. INTÄKTER (storbanker)

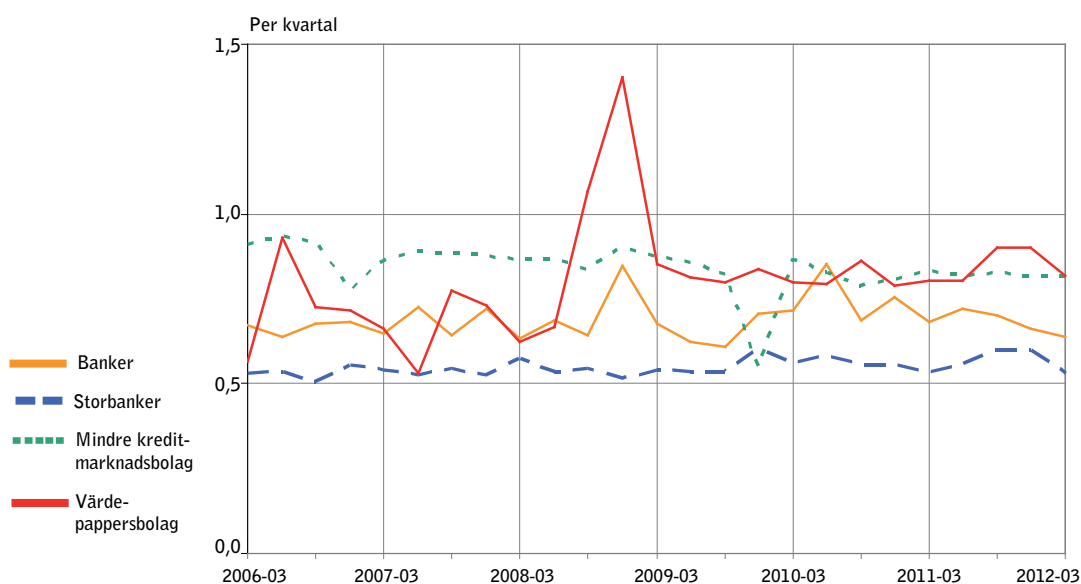
Anmärkning: Övriga intäkter redovisas inte i diagrammet.

5. AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL

Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

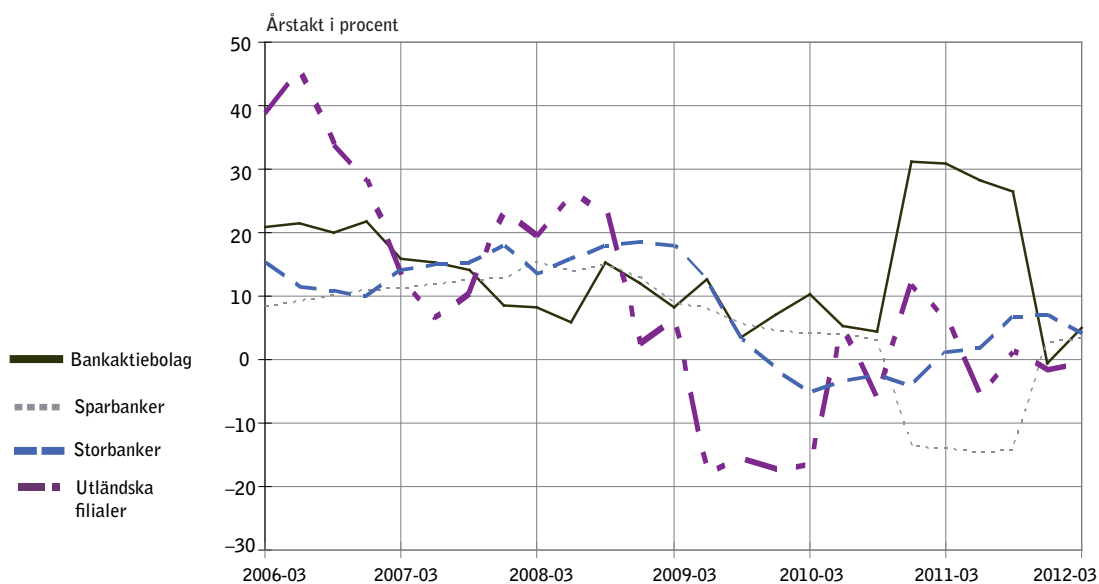
6. K/I-TAL FÖRE KREDITFÖRLUSTER

Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

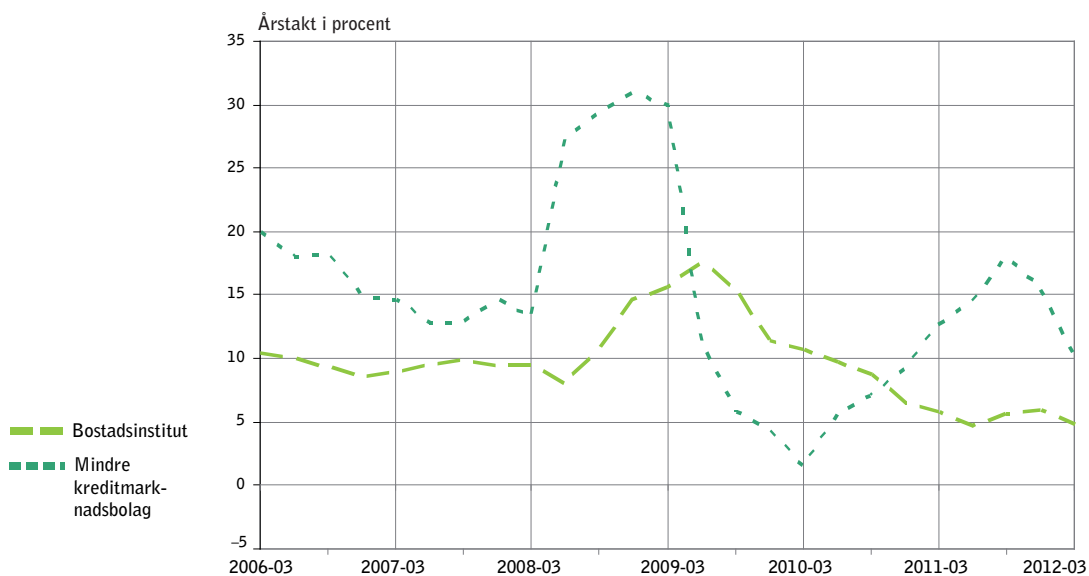
Utlåning

7. FÖRÄNDRING I UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

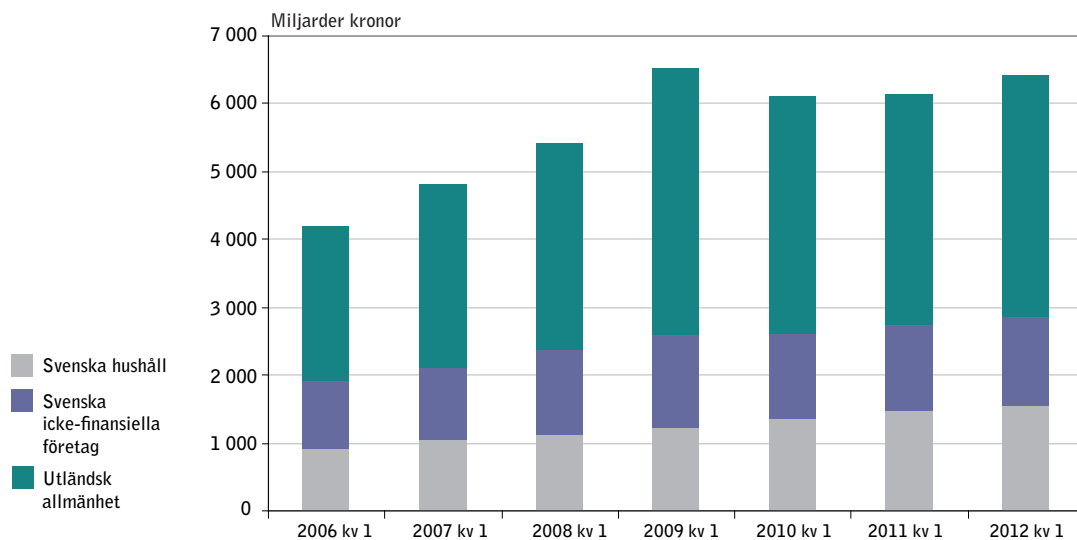
Anmärkning: Förändringen för sparbanker och bankaktiebolag mellan kvartal 4 2010 och kvartal 4 2011 förklaras i ingress vid diagramavsnittets inledning

8. FÖRÄNDRING I UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

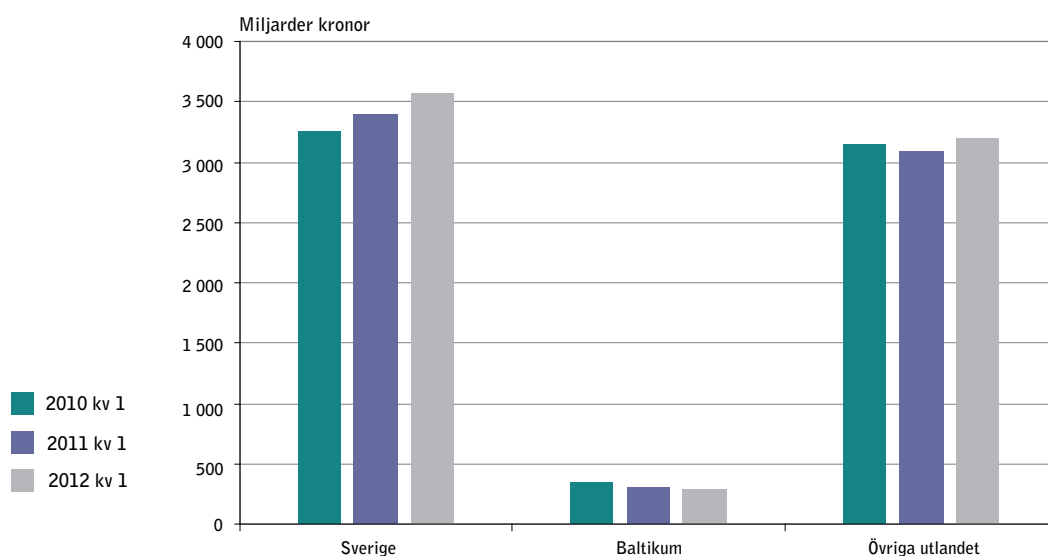
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning. För kreditmarknadsbolagen inkluderas leasingobjekt i utlåningen.

9. SEKTORFÖRDELAD UTLÅNING (storbanker)

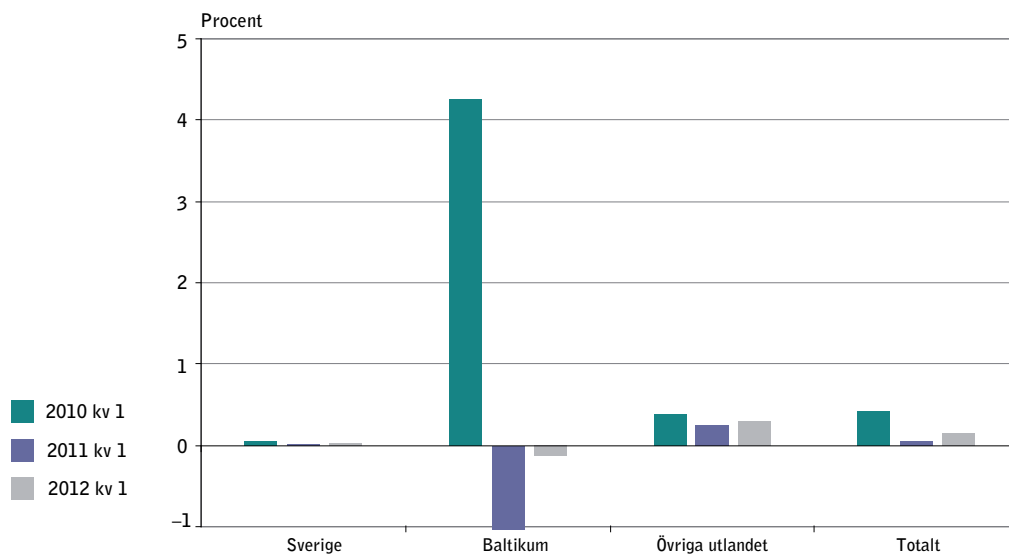
Anmärkning: Summan av de tre kategorierna i diagram 9 överensstämmer inte med den totala utlåningen till allmänheten i diagram 10. Det beror på att utlåning till allmänheten består av fler än de tre kategorierna (huvudsakligen utlåning till offentlig sektor) i diagram 9

10. UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN (storbanker)

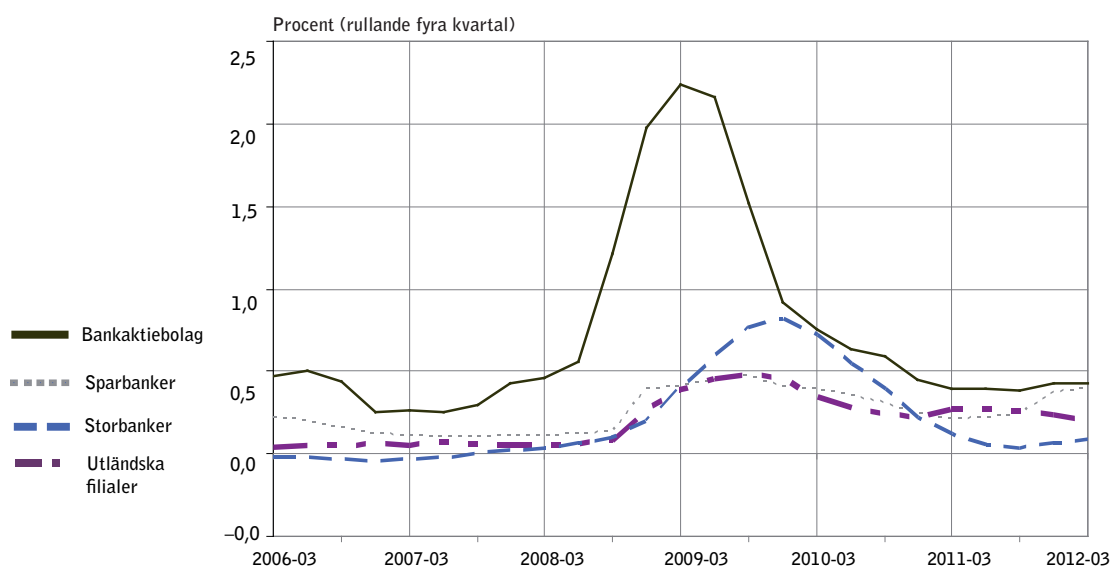
Anmärkning: Källan till diagram 10 är främst storbankernas finansiella rapporter. Bara tre av de svenska storbankerna har utlåning i Baltikum

11. KREDITFÖRLUSTNIVÅ (storbanker)

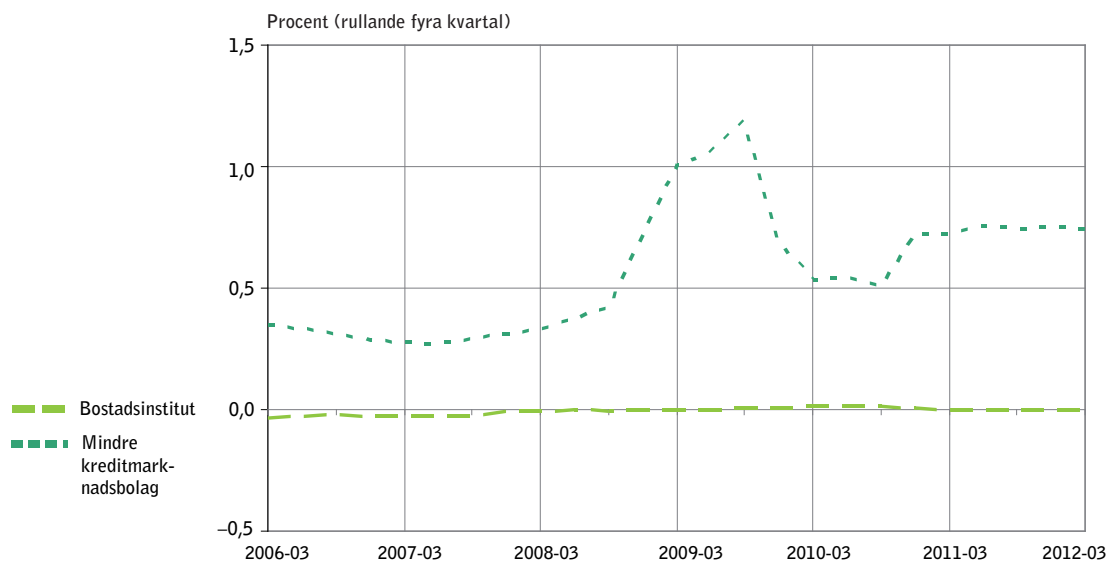
Anmärkning: Källan till diagram 11 är främst storbankernas finansiella rapporter. Posten "Övriga utlandet" innehåller huvudsakligen utlåning i övriga Norden, Tyskland, Storbritannien och Östeuropa exklusive Baltikum.

12. KREDITFÖRLUSTER NETTO/LÅN TILL ALLMÄNHETEN

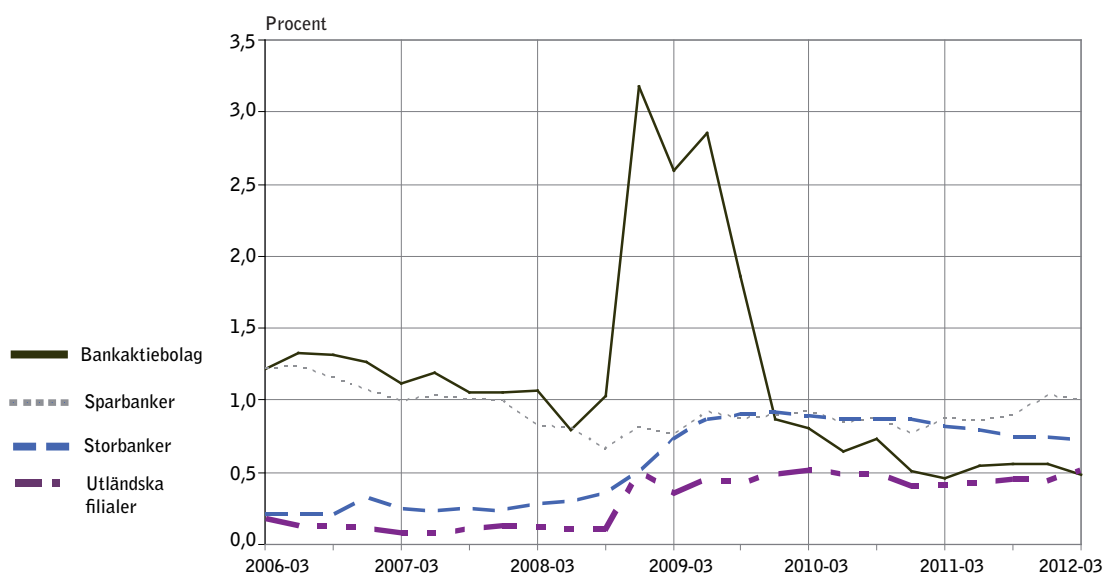
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

13. KREDITFÖRLUSTER NETTO/LÅN TILL ALLMÄNHETEN

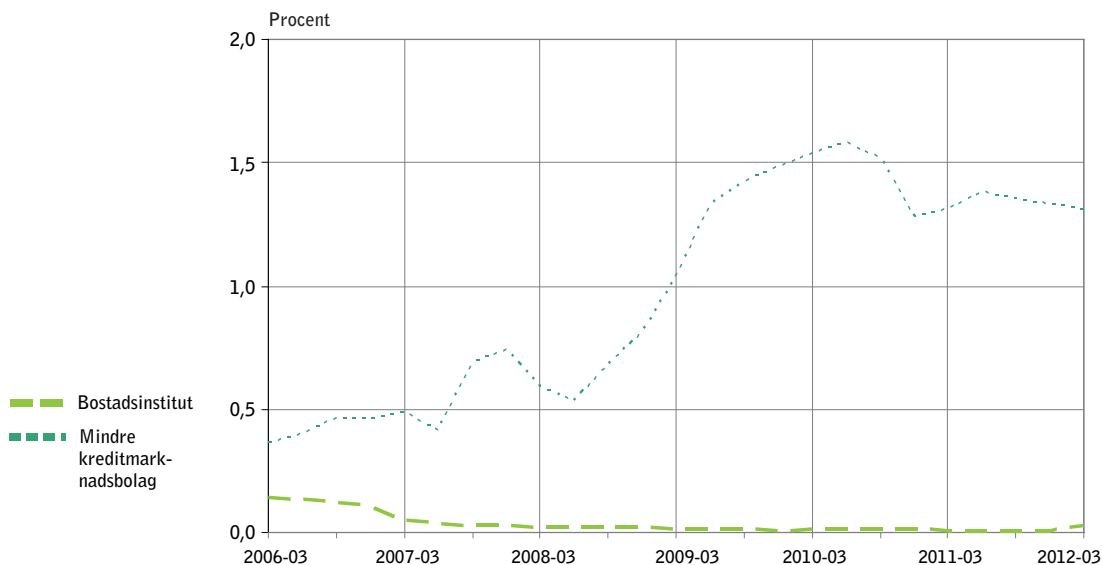
Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

14. OSÄKRA LÅNEFORDRINGAR/LÅN TILL ALLMÄNHETEN

Anmärkning: Specifika lånefordringar som företagen bedömer som osäkra, alltså lånefordringar där det skett en individuell nedskrivningsprövning och där det finns objektiva omständigheter som lett till att tillgången har skrivits ned. Beloppet för denna fordran redovisas exklusive den specifika reservering som bedömts vara nödvändig. Beloppet visas i relation till utlåningen. Se ingress vid diagramavsnittets inledning.

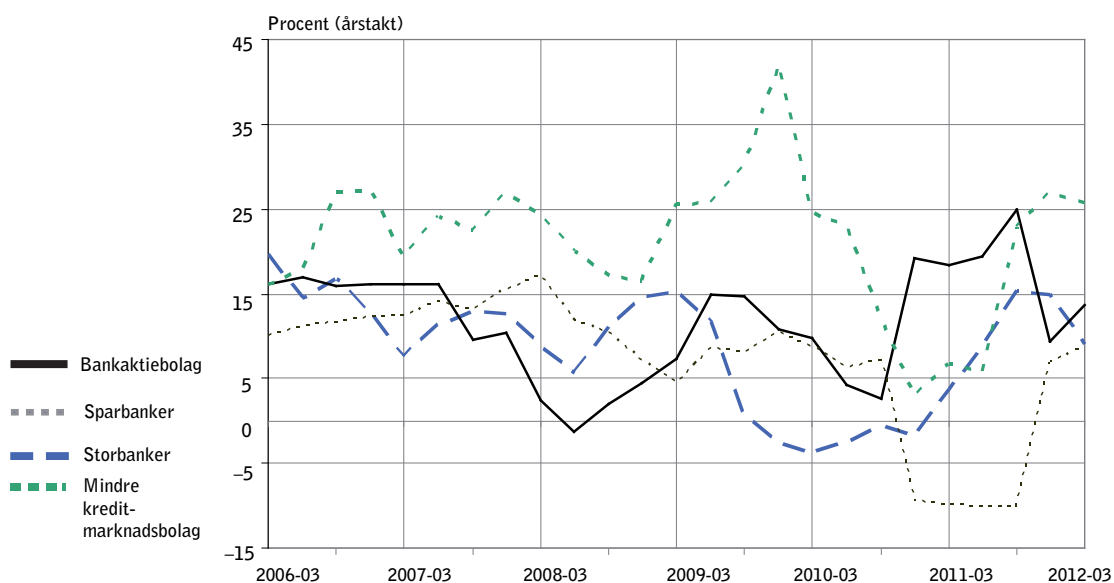
15. OSÄKRA LÅNEFORDRINGAR/LÅN TILL ALLMÄNHETEN

Anmärkning: Se ingress vid diagramavsnittets inledning. För kreditmarknadsbolagen visas de osäkra lånefordringarna i relation till utlåningen som för gruppen inkluderar leasingobjekt.

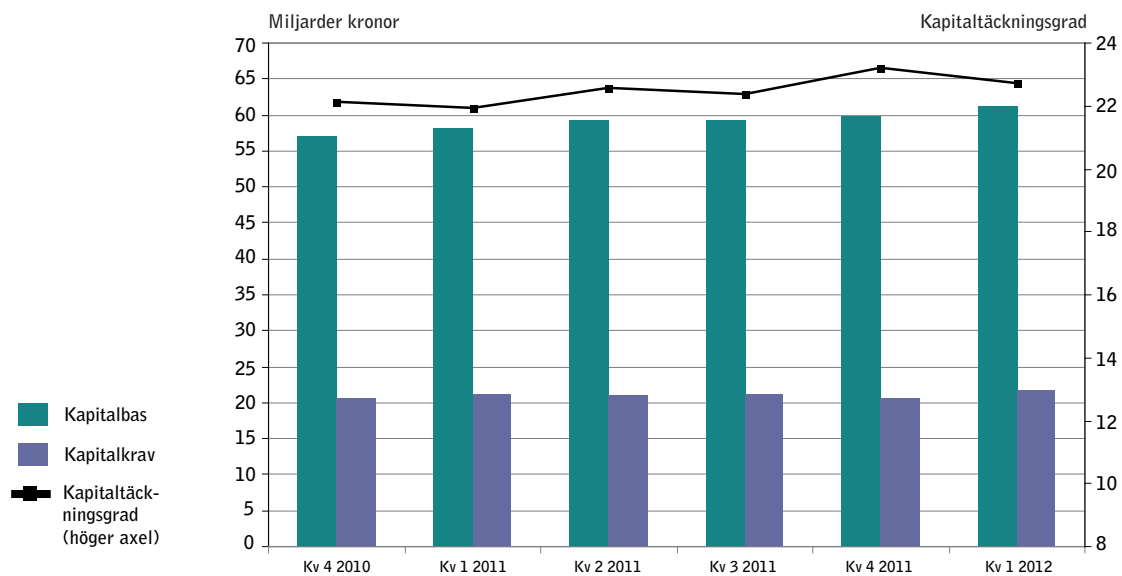
Inlåning och kapital

16. FÖRÄNDRING I INLÅNING FRÅN ALLMÄNHETEN

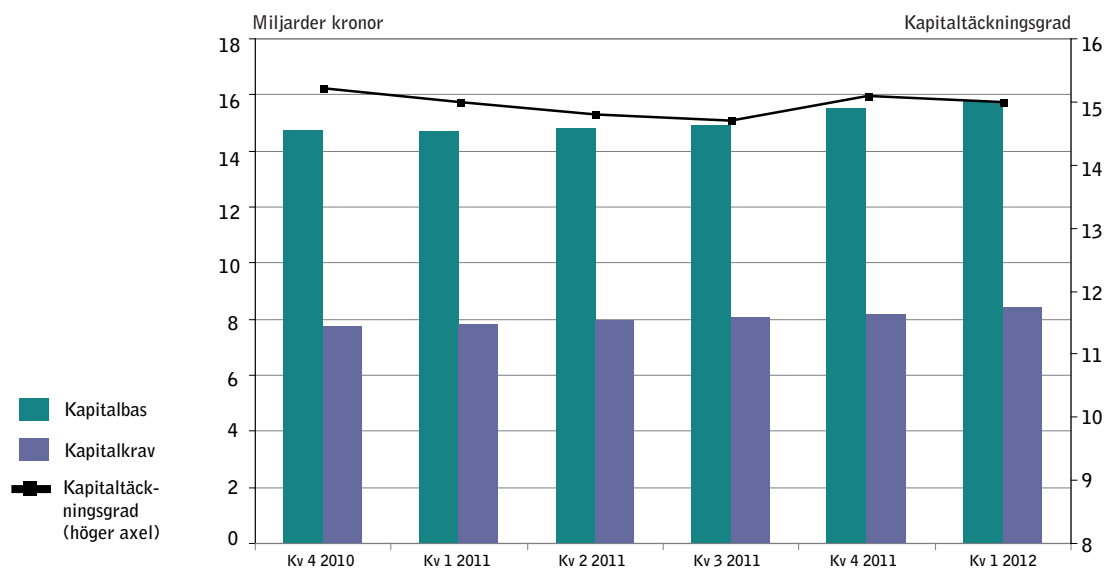

Anmärkning: Förändringen för sparbanker och bankaktiebolag mellan kvartal 4 2010 och kvartal 4 2011 förklaras i ingress vid diagramavsnittets inledning

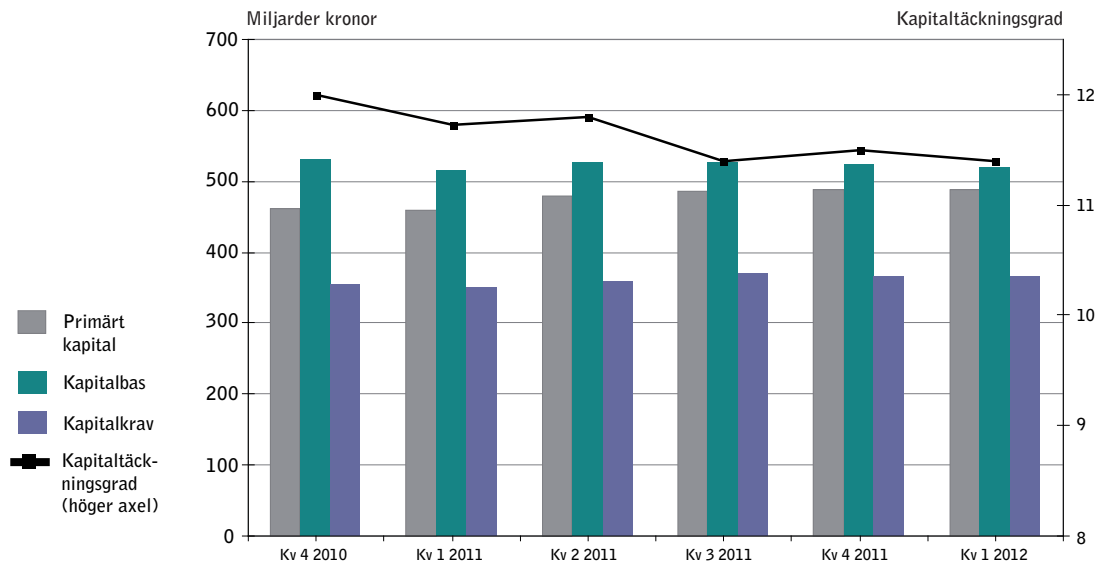
17. KAPITAL (bankaktiebolag)

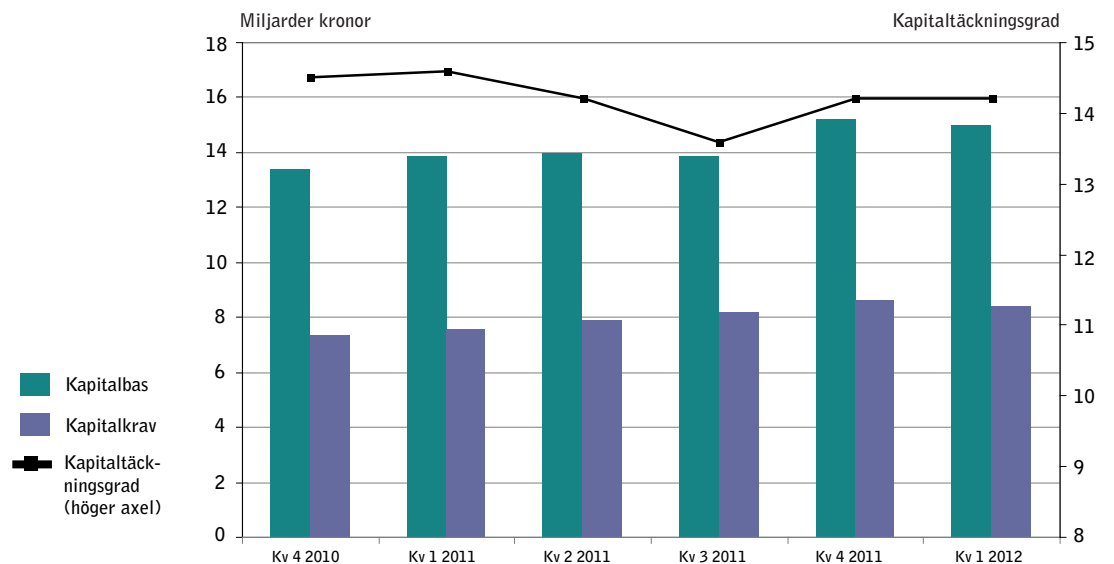
18. KAPITAL (sparbanker)

19. KAPITAL (storbanker)

20. KAPITAL (mindre kreditmarknadsbolag)

Definitioner

I rapporten gäller följande definitioner för de nyckeltal, värden och vissa begrepp som presenteras i olika diagram och tabeller.

K/I-tal före kreditförluster: Summa kostnader före kreditförluster dividerat med summa intäkter.

Kapitalbas: Summa primärt och supplementärt kapital efter vissa avräkningar samt totalt utvidgad kapitalbas. I primärt kapital ingår främst eget kapital men också till exempel periodens resultat och kapitaltillskott under vissa förutsättningar. Supplementärt kapital består huvudsakligen av förlagslån. Det primära kapitalet ska utgöra minst hälften av kapitalbasen.

Kapitalbehov övriga risker: För andra risker än de som finns med under kapitalkravet och som bolagen har identifierat i sin egen verksamhet ska bolagen beräkna ett kapitalbehov. Storbankerna rapporterar inte detta kapitalbehov till Finansinspektionen. Företagets kapitalbas ska minst motsvara summan av det totala kapitalkravet och kapitalbehov för övriga risker (det samlade kapitalbehovet).

Kapitaltäckningskvot: Kapitalbasen dividerat med totalt kapitalkrav. Till och med 2006 rapporterades kapitaltäckningsgrad. En kapitaltäckningskvot på 1 motsvarar en kapitaltäckningsgrad på 8 procent.

Kreditförluster, netto: Periodens totala kostnader för kreditförluster. Hela eller den del av lånefordran som företaget bedömer att det inte kan driva in från låntagaren eller få in genom att realisera säkerheten.

Kreditinstitut: Samlingsbeteckning för banker och kreditmarknadsföretag.

Nettoresultat: Verksamhetens resultat efter skatt.

Nettoresultat av finansiella transaktioner: Här redovisas;

1. nettovinster eller nettoförluster av handel med dels finansiella instrument som innehas för handel (inklusive derivat) eller som utgör finansiella tillgångar som kan säljas, dels ädla metaller,

2. andra redovisade värdeförändringar på sådana finansiella instrument som avses i 1 och ädla metaller, och

3. nettovinster eller nettoförluster av valutatransaktioner samt andra redovisade värdeförändringar av tillgångar och skulder i utländsk valuta i den mån de kan hänföras till valutakursförändringar.

Osäkra lånefordringar: En lånefordring där det skett en individuell nedskrivningsprövning och där det finns objektiva omständigheter som lett till att tillgången har skrivits ned. Beloppet för denna fordran redovisas exklusive den specifika reservering som bedömts vara nödvändig.

Primärkapital: Se Kapitalbas.

Provisionsnetto: Intäkter för lämnade tjänster minus kostnader för mottagna tjänster, i den mån de inte är att betrakta som ränta.

Räntabilitet eller avkastning på eget kapital: Rörelseresultatet i förhållande till periodens genomsnittliga beskattade egna kapital.

Räntenetto: Ränteintäkter minus räntekostnader, för vissa grupper inkluderas också leasingintäkter minus avskrivningar på leasingobjekt.

Räntenettomarginal: Räntenetto dividerat med räntebärande tillgångar. I räntebärande tillgångar ingår: utlåning kreditinstitut, utlåning allmänheten, kassa, belåningsbara statsskuldförbindelser och obligationer och andra räntebärande värdepapper. Dessa tillgångar beräknas som genomsnitt per

rullande tolv månaders period. Räntenettet beräknas också per rullande fyra kvartals period.

Räntepunkter: Eller baspunkter. En räntepunkt motsvarar en hundra del procentenhet. Till exempel, en sänkning av reporäntan med 0,25 procentenheter är en sänkning med 25 räntepunkter.

Rörelseresultat: Verksamhetens resultat före extraordinära intäkter, kostnader, bokslutsdispositioner, skatt och efter kreditförluster.

Totalt kapitalkrav: Det minimikrav på kapital som företagen ska hålla för kredit-, marknads- och operativa risker beräknat enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar samt Finansinspektionen föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:38) om kapitaltäckning och stora exponeringar. För storbankerna ingår kapitaltillägg enligt övergångsreglerna som innebär en gradvis anpassning av kapitalkravet mellan Basel 1 och Basel 2-reglerna.

Utlåning till allmänheten: Allt som inte definieras som utlåning till kreditinstitut är mot allmänheten. Med kreditinstitut avses följande av SCB:s sektorkoder: 211, 212, 213, 214, 215, 217, 221 och 223. För vissa grupper inkluderas leasingobjekt i utlåningen.

Företagen

Definitioner av i rapporten förekommande grupper och företagskategorier.

Företagen i respektive bolagsgrupp finns i statistikbilagan som publiceras tillsammans med denna kreditmarknadsbarometer.

Banker: Bankaktiebolag, medlemsbanker, sparbanker och utländska bankers filialer

Bankaktiebolag: Bankaktiebolag exkl. Swedbank AB, Nordea Bank AB (publ), Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) och Svenska Handelsbanken AB (publ)

Bostadsinstitut: Bostadsfinansierande företag

Mindre kreditmarknadsbolag: Kreditmarknadsföretag exkl. företag som ingår i någon av storbankskoncernerna samt företag som finansierar särskilda sektorer.

Sparbanker: Sparbanker

Storbanker: Större bankkoncerner

Utländska filialer: Utländska bankers filialer

VP-(värdepappers) bolag: Värdepappersbolag, exklusive kraft- och råvarubolag

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon 08-787 80 00
Fax 08-24 13 35
finansinspektionen@fi.se

www.fi.se